

KURIER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 17. Listopada V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG VS. d. 28 października.

Traktat pokoju Rosyi ze Szwecyą. My ALEXANDER I z Bożej łaski Imperator i Samowładny wszech Rosyi Moskiewski, Kiowski, Włodzimirski, Nowogrodzki; Car Kazański, Astrachański, Syberyjski, Chersońsko-Taurycki, Pan Pleskowa, wielki Xiążę Smoleński, Litewski, Wołyński, Podolski i Finlandzki, Xże Estlandzki, Inflantski, Kurlandzki, Semigalski, Zmuński, Białostocki, Karelski, Twerski, Jugorski, Permski, Wiatski, Bulgarski, i t. d. i Pan W. Xże Nowgoroda niższego, Czernichowa, Rezanu, Połocka, Rostowa, Jarosławia, Bielożera, Udoryi, Obdoryi, Kondynii, Witepska, Mściśławia, Pannujący nad całą stroną północną. Pan Jwerski Kartalinski, Georgii, Kabardii, i Gruzii, X. dziedziczny i Pan Xiążąt Czerkaskich Gurskich i innych; Następca Norwegijski, Xże Sleswicki-holsztyński, Stormarski, Dytmarski i Oldemburski. i. t. d. czyniemy wiadomo że za wspólnym porozumieniem się z Królem Szwedzkim nasi Pełnomocnicy na mocy daney im Plenipotencyi umówili i podpisali w Fryderykshamie V. S. dnia 5 września tego roku traktat pokoju: który co do słowa jest taki. W Imię Świętej i nierordzielnej Trójcy. Imperator Jegomość wszech Rosyi i Król Jegomość Szwedzki, powodowani iednakowym życzeniem, ażeby po klęskach wojennych korzyści pokoju nastąpiły, oraz chęcią przywrócenia iedności i dobrego porozumienia między ich krajami, mianowali tym końcem pełnomocników swoich. to jest: Imperator Jmć Rosyjski, Hrabiego Mikołaja Romanzow, swojego aktualnego tajnego Konsyliarza, członka Rady stanu, Ministra interesów zagranicznych. Ministra handlowego, Senatora aktualnego szambelana, kawalera orderów S. Jędrzeia, S. Alexandra Newskiego, wielkiego krzyża orderu S. Włodzimierza i S. Anny pierwszej klasy, zaszczyconego wielkim orłem legii honorowej Francuzkiej, Kawalera Królewskich Pruskich orderów orła czarnego i czerwonego, i Holenderskiego orderu Jedności; i Pana Dawida Alopeus. swojego aktualnego szambelana, kawalera wielkiego krzyża orderu S. Włodzimierza 2 klasy, i S. Anny pierwszej klasy; a Król Jegomość Szwedzki, Pana Barona Court Ludwika Bogusława Krzysztofa Steding, iednego z Panów Królestwa Szwedzkiego, Generała piechoty woyska swojego, kawalera i kommandora orderów swoich, kawalera wielkiego krzyża orderu miecza, kawalera orderów S. Jędrzeia, S. Alexandra Newskiego i S. Anny pierwszej klasy; i Pana Andrzeia Fryderyka Skioldebrand; Pulkownika i Kommandora swojego orderu miecza; którzy po wymianie wzajemnych swoich pełnomocnictw, uznanych za ważne i w należy-

tym kształcie wydane, zgodzili się na następujące artykuły.

Artykuł I.—Pokoy, przyiaźń i dobre porozumienie panować będą odtąd między Imperatorem Jegomością wszech Rosyi i Królem Jegomością Szwedzkim. Obydwie układające się strony iak naytroskliwiey starać się będą o utrzymanie nawzajem zupełnej harmonii tak między ich krajami, iako też między poddanymi, i pilnie unikać będą tego wszystkiego, coby szczęśliwie przywróconą iedność przerwać mogło.

Art: II.—Oświadczywszy Imperator Jmć Rosyjski niezmiennie swoje przedsięwzięcie nieodłączania nigdy interesu swojego od interesu sprzymierzeńców swoich a Król Jmć Szwedzki pragnąc dla dobra poddanych swoich i pokoju nadać temu iak naywiększą rozciągłość, przyrzeka i obowiązuje się iak nayuroczysciey niczego niezaniechać, coby z iego strony do przedkiego zawarcia pokoju między nim a Cesarzem Jegomością Francuzów, Królem Włoskim, oraz Królem Jegomością Duńskimi Norweskim, przez rozpoczęte już prosto z temi mocarstwami układy, przyłożyć się mogło.

Art: III.—Pragnąc Król Jmć Szwedzki dać oczywisty dowód chęci swojej skończenia nayścisleyszych związków z wysokimi sprzymierzeńcami Imperatora Jmci wszech Rosyi, obiecuje przystąpić do systematu lądowego, pod warunkami, które przez układy mające się niezwłocznie rozpocząć między Szwecyą, Francyą i Danią dostateczniej opisane zostaną: Tymczasem, Król Jmć Szwedzki obowiązuje się zaraz po wymianie ratyfikacyi niniejszego traktatu wydać rozkaz: ażeby weyście do portów Królestwa Szwedzkiego było zamknięte, tak dla okrętów wojennych iako też statków kupieckich Wielkiej Brytanii, zastrzegając sobie wprowadzanie soli i płodów osadniczych, które przez nałóg stały się potrzebnymi dla mieszkańców Szwecyi. Imperator Jegomość wszech Rosyi przyrzeka poprzedniczo z swojej strony zezwolić na wszystkie opisy, które sprzymierzeńcy iego uznają za sprawiedliwe i przyzwoite dla Szwecyi, względem handlu i żeglugi kupieckiej.

Art: IV.—Król Jegomość Szwedzki, tak swoim iako też następców swoich na tron i Królestwo Szwedzkie imieniem rzeka się nieodzownie i na wieczne czasy dla Imperatora Jegomości wszech Rosyi i następców iego na tron i Państwo Rosyjskie, wszystkich praw i tytułów do gubernii poniżej wymienionych, które orężem Imperatora Jegomości w ciągu teraźniejszej wojny na Szwecyi zdobyte zostały, to jest: Gubernii Kymmenegard, Nyland i Tavastehus, Abo i Biórneborg z wyspami Aland, Savolax i Karelii, Vasa, Uleaborg i częścią za-

chodniey Botnii aż do rzeki Tornea, tak iak następujący artykuł dotyczący się opisania granic stanowi: Gubernie te, ze wszystkimi, mieszkańcami, miastami, portami twierdzami, wsiami i wyspami, iako też ze wszystkimi ich przynależnościami, prawami i korzyściami, należąc będą odtąd prawem zupełney własności i udzielnosci do państwa Rossyjskiego i do niego wcielone zostaną. Tym końcem, Król Jmć Szwedzki przyrzeka i obowiązuje się iak nayuroczyście, tak za siebie, iako też z anastępców swoich i całe Królestwo Szwedzkie, nigdy nierości żadney pretensyi pośredniey lub bezpośredniey do wspomnionych gubernii, prowincyi, wysp i terytoriow, których mieszkańcy na mocy powyższego zrzeczenia się, od posłuszeństwa i przysięgi wierności koronie Szwedzkiej, przez nich wykonaney, mają być uwolnieni.

Art: V—Morze Alandzkie (Alands-Hoff) odnoga Botnicka oraz rzeka Tornea i Muonio, stanowiąc będą odtąd granicę między Państwem Rossyjskim i Królestwem Szwedzkim. W równey odległości od brzegow, wyspy najbliższe stałego lądu Alandzkiego i Finlandzkiego, mają należeć do Rossyi; do Szwecyi zaś te, które z brzegami iey graniczą. Przy uściu rzeki Tornea, wyspa Biorckou, port Reutchemn i półwysep, na którym iest miasto Tornea, będą punktami najdalszych posiadłości Rossyjskich, i granica iść ma wzdłuż rzeki Tornea aż do zbiegu obydwóch odnog tejże rzeki przy kuźni żelazney w Kengis, zkąd potym pójdzie biegiem rzeki Muonio, ciągnąc się koło Muonioniska, Muoniofreby, Paloioens, Kultane, Enoutekis, Kelotiiierfoi, Pattiko, Nuimacka, Raunula i Kilpisiaure, aż do Norwegii. W biegu rzek Tornea i Muonio, tak iak wyżej opisano, wyspy będące na wschod ich koryta, należąc będą do Rossyi, a na zachod, do Szwecyi. Zaraz po wymianie ratyfikacyi wyznaczeni będą z obydwóch stron inżynierowie, którzy się udadzą na miejsce, końcem oznaczenia granic wzdłuż rzek Tornea i Muonio, podług wyżej opisanej linii.

Art: VI—Gdy Imperator Jmć wszech Rossyi dał już nayoczywistsze dowody łaskawości i sprawiedliwości, z iakiemi postanowił rządzić mieszkańcami zdobytych teraz krajow, zapewniając im wspaniale i z własney chęci wolne sprawowanie ich religii, prawa własności i przywileie, przeto Król Jmć Szwedzki poczytuie się tym sposobem za uwolnionego od świętey powinności uczynienia sobie iakowych w tey mierze zastrzeżeń dla dawnych swoich poddanych.

Art: VII—Zaraz po podpisaniu ninieyszego traktatu, wiadomość o tym posłana będzie bezpośrednio i iak nayprędzey Generalom woysk obydwóch Mocarstw, i kroki nieprzyjacielskie nawzajem tak na lądzie iakoteż na morzu zupełnie ustana; te zaś, któreby w tym przeciągu czasu zayść mogły, iako żadne będą uważane. aby przez to ninieyszy traktat żadnego ubliżenia niedoznał. Powróci się wiernie to wszystko, coby w tym czasie z obydwóch stron wziętym i zdobytym być mogło.

Art: VIII—W cztery tygodnie po wymianie ratyfikacyi ninieyszego traktatu, woyska Imperatora Jegomości wszech Rossyi ustąpią z prowincyi zachodniey Botnii i za rzekę Tor-

nea powrócą. W ciągu pomienionych czterech tygodni nie będzie nałożona na mieszkańców żadna rek wizycya iakiegokolwiek bądź rodzaju, i woysko Rossyjskie utrzymywać się ma z własnych swoich magazynow, założonych w miastach Zachodniey Botnii. Jeżeliby w ciągu układow woyska Imperatorskie wtargnęły z inney iakiey strony do Królestwa Szwedzkiego, w tym razie ustąpią z zajętych okolic w czasie po wyżej oznaczonym i stosownie do powyższych warunkow.

Art: IX—Wszyscy ieńcy woieni zabrani z iedney i drugiey strony tak na lądzie iakoteż na morzu, niemniey zakładnicy więci lub dani podczas wcy, mają być ogólnie i bez wykupna wydanemi; a to ile możności, iak nayprędzey, naypoźniey zaś w przeciągu trzech miesięcy, rachując od dnia ratyfikacyi ninieyszego traktatu. Jeżeliby iednak niektórzy ieńcy lub zakładnicy dla choroby albo innych ważnych przyczyn niemogli w oznaczonym czasie do oyczyzny swojej powrócić, nieutraca wsze-lako powyższego prawa, i będą obowiązani do zapłacenia długow, w czasie niewoli swojej zaciągnionych u mieszkańców kraiu gdzie się znajdowali, albo do dania kaucyi. Obydwie układające się strony zrzekają się nawzajem pretensyi o summy wydane na żywność i utrzymanie tych ieńcow, i obmyślą im żywność i koszta podrózne aż do granicy obydwóch krajow, gdzie Kommissarze ich Monarchow odbiorą zalecenie, ażeby ich przyjęli. Żołnierze i maytkowie Finlandzcy są wyłączeni od zwrotu ze strony Imperatora Jmci Rossyjskiego, z zastrzeżeniem zawartych kapitulacyi, jeżeli te przeciwnie im prawo nadaia; podobnież ieńcy, woyskowi mający stopnie i inni urzędnicy rodem z Finlandyi, którzyby tam chcieli pozostać, używać będą tey wolności i zupełnych praw swoich do dobr i sprzętow, które teraz albo nadal w Królestwie Szwedzkim, stosownie do Artykułu X. ninieyszego traktatu, mieć mogą.

Art: X—Finlandczykowie znajdujący się teraz w Szwecyi, równie i Szwedzi będący w Finlandyi, zupełną mieć będą wolność powrócenia do swojej oyczyzny, i rozporządzenia swemi dobrami ruchomemi lub nieruchomemi, bez żadney opłaty przy wyjściu z kraiu, lub iakiego bądź podatku na ten koniec ustanowionego. Poddani mocarstw traktujących zamieszkali w iednym z dwóch krajow, to iest w Szwecyi lub Finlandyi, zupełną mają moc przeniesienia się z iednego z nich do drugiego, w ciągu trzech lat, zaczawszy od dnia wymiany ratyfikacyi ninieyszego traktatu, i obowiązani będą sprzedac lub zbyć w ciągu wymienionego czasu, dobra swoje iakiemu z poddanych Mocarstwa, którego kraj zechcą opuścić. Dobra tych, którzy przy skonczeniu pomienionego czasu nie uczynili zadosyć temu urządzeniu, przez publiczną licytacją sprzedane będą, z rozkazu władzy sprawiedliwości, a pieniądze ztąd wynikłe właścicielom oddane zostaną. Wolno będzie każdemu, w ciągu trzech lat pomienionych, użyć swojej własności iak mu się upodoba, których spokojne używanie iest mu zupełnie zapewnione i zaręczone. Wolno im, iakoteż i ich Agentom bez żadney przeszkody przejeżdzac z kraiu do kraiu w celu urzędze-

nia swoich interessow, nie nadwierzając przez to swojego charakteru poddaństwa iednego lub drugiego Mocarstwa. Art: XI—Od dnia dzisiejszego będzie zapomnienie wieczyste przeszłych czynności, i amnestya powszechna dla poddanych obu Mocarstw, których zdania lub postęпки względem iedney lub drugiej z stron układających się wteraźniejszey wojnie, uczyniły ich podeyrzanemi lub podległemi roztrząśnieniom sądowym. Zadne przeto pociąganie do sądu z podobnych przyczyn nie nastąpi; jeżeli iakie zaszło, to uznaje się za nieważne, i zniesione. Zaczyn zniesiony będzie sekwestr włożony na dobra, które powrócą do swoich właścicieli; z tym zastrzeżeniem, iż ci którzy się stali poddanemi iednego z dwóch Mocarstw podług warunkow Artykułu poprzedzającego, utracą prawo żądania od Monarchy którego przestali być poddanemi, pensyi którą z łaski odbierali, lub za dawniejsze zasługi.

Art: XII—Dowody posiadaczow, Archiwa, i inne dokumenta publiczne i prywatne, plany i karty twierdz, miast i kraiow niniejszym traktatem przypadłych Imperatorowi Rosyjskiemu, wiernie mu będą wydane w ciągu sześciu miesięcy, a jeżeli to było niepodobieństwem nayoźniejszy za rok.

Art: XIII—Zaraz po wymianie ratyfikacyi niniejszego traktatu oba Mocarstwa układające się, zniosą sekwestr włożony na dobra, prawa i dochody mieszkańcow obu kraiow, i na instytuta publiczne tam się znajdujące. Obowiązują się nadto zaspokoić wszystko co im pomienione prywatne osoby i publiczne instytuta w kapitałach pożyczły, i wszelkie pensye, na rzecz ich ustanowione wypłacać lub wynagrodzić. Rozstrzygnięcie wszelkich pretensyi między Mocarstwami układającemi się, względem długu, własności lub innych praw, które stosownie do zwyczaju przyjętego, i prawa narodow, mają być w czasie pokoju podane należeć mają do Trybunałów osobnych, i sprawiedliwość iak naysprędsza i bezstronna wymierzona będzie osobom, znajdującym się w potrzebie udania się do nich.

Art: XIV—Długi tak publiczne iakoteż i prywatne przez Finlandczykow zaciągnięte w Szwecyi, i nawzajem przez Szwedow w Finlandyi mają być na czas i podług umownych warunkow wypłacone, a ponieważ związki między dwoma kraiami przez wojnę zostały zerwane, termin zatym preskrypcyi przedłuża się tak, iż zaczawszy od 1wszego stycznia 1808 dopiero w sześć miesięcy po ratyfikacyi niniejszego traktatu, żadne prawo umorzonym niezostanie, jeżeli czas umowny zachowany nie będzie. Wszelkie upomnienie się w tym względzie ma być przedstawione Trybunałom z obu stron ustanowionym, które szczególnie oba rządy wesprą, aby sprawiedliwość naysprędsza i bezstronna wymierzona była stronom interessowanym.

Art: XV—Poddani iednego z dwóch Mocarstw układających się, na których spadną w kraju drugiego Mocarstwa dobra w dziedzictwie, darowiznie lub innym sposobie, odbiorą one bez trudności, i doznają w potrzebie opieki praw, i pomocy Trybunałów, aby one posiadali, i wszelkich praw ztąd wynikłych u-

żywanie tych praw co się tycze dóbr w Finlandyi leżących, podlega warunkom Artykułem X. obiętym, które obowiązują właścicieli w kraju mieszkać, sprzedąć lub zbyć w ciągu trzech lat dobra które tam posiadają. Czas ten wyznacza się tym wszystkim którzy ten ostatni warunek obiorą, rachując od dnia dziedzictwa lub donacyi które na nich spadną.

Art: XVI—Gdy ciąg traktatu handlowego między dwoma układającemi się stronami jest oznaczony do dnia 17 (29) października 1811 roku; przeto Imperator Jegomość wszech Rosyi, zezwala aby nierachowano czasu w którym wojna trwała, i żeby pomieniony traktat moc swoją miał, zachowany i wykonany został aż do dnia 1wszego (15) Lutego 1915 roku w tym wszystkim co nie będzie w sprzeczności z manifestem handlowym w Petersburgu wyszłym dnia 1stycznia 1807 roku. Reszta p.

PARYŻ d. 2 listopada. Dnia 29 października woienni Heroldowie otoczeni 24 urzędnikami pokoju ogłosili stolicy pokoy z Austryą; lud tłumami zgromadzony odpowiedział tysiącami okrzykami „Niech żyje Imperator“: Pisma publiczne dały ratyfikacyą tego przymierza przez Napoleona w tych słowach „Przyieliśmy i przyymujemy traktat powyższy w całej jego rozciągłości; oświadczamy go za ratyfikowany i potwierdzony, obiecujemy oraz że on bez obrazy naysprędszej zachowany będzie. Na co własną ręką podpisaliśmy i pieczęć Imperatorską przyłożyliśmy“ Podpisali Napoleon, Champagny, Maret, i Eugeniusz Napoleon. Arcykanclerz przedstawił Senatowi d. 28 traktat wzmieniony. Austrya straciła przez ten pokoy 5 miliony 450 t. ludzi. Illirya ma być wyniesiona dla iednego z Książąt francuzkich dzielnością wslawionego na królestwo. Marszałek Marmont Xże Raguzy osadza te kraie, Marszałek Massena Xże Rivoli i Eslingen zajmuje Salzburg i Austryą Wyższą. Lecz nie te iedne straty dotyczą Monarchii austr: Wiedeń przestaje być obronnym i kraj zasłaniać; ta stolica traci wszystkie fortyfikacye: twierdza Spielberg broniąca murów miasta Brin będzie równo z ziemią zgladzona; proch rozbiere wszystkie warownie. Takiego losu czeka zamek Grac z dalszemi twierdzami. Nadto Austrya straciła wszystkie rzadsze osobliwości.

Za Imperatorem przyiechali do Paryża Generalowie Savary, Rapp, Duroc, Nansouty, Durosnel, Maret sekretarz stanu Xże Bassano, tudzież przyiechali z Hiszpanii Marszałek Soult Xże Elchingen, z Algeru generalay konsul francuzki po 9 letnim tam pobycie przez 3 nayoekropniejsze rewolucye. Urzędnicy władze cywilne i woyskowe Deputacya od Senatu Medyolańskiego, mieli audyencyą publiczną u Imperatora. Czekamy przybycia do naszej stolicy Fryderyka Augusta Króla saskiego i W-Xcia Warszawskiego, z Generalami Zaiączkiem i Ferell, Graffami Bose i Goblentz, z Adiutantami Pakoszem i Browne. Przybędzie tu M. Oudinot i G. Junot oraz innych wielu wodzow francuzkich, także ieden Panujący w kraju sąsiedzkim u nas spodziewany. Vice-hetman Berthier Xże Xże Neufchatel i Wagram w Szembrun zostanie.

Wojna hiszpańska zajmuje teraz wszyst-

kie umysły. Komunikacya z Madrytem strudniona, przez pomnożonych w okolicach Burgos zbóyców od Junty Sewilskiej płatnych niepozwala mieć dokładney wiadomości o obrótach woysk tamecznych, to pewna że wielkie są we Francyi poruszenia do wyprawy na Insurgentów. Woyska wewnątrz będące tam ruszyły: korpus 8my Xcia Abrantes teraz z Niemiec na brzeg lewy Renu przebiegający się tam pójdzie. Niemniejsze poruszenia widzieć się daia na brzegach morskich koło Boulogne, Dunkierki i Antwerpii. Utrzymuje się pogłoska że Imperator pierwey te strony odwiedzi. Kazał sekwestrować dobra Generała Monnet oskarżonego o niedbalstwo w obronie Flessyngi. Odprawiwszy tę podróż ma zagaic posiedzenie zgromadzenia Prawodawcow na dzień 1 grudnia wyrokiem Napoleona zwołanych, a potem nastąpi wyprawa do Hiszpanii. Dziś Imperator mieszka w Fontenebleau; przeprowadzono do tego pałacu wszystkie bióra; droga zawałona powozami i pieśzemi udającemi się do dworu już z potrzeby bądź z ciekawości czyli dla interessu. Napoleon często poluje na ielenie.

WARSZAWA d. 15 listopada. Gazeta Berlińska ogłosiła protestacyą Dyrectorium Potsdamskich weteranów przeciwko nakazaney w Xięstwie Warszawskim konfiskacyi własności pruskiej w tych wyrazach „Uczynione w Warszawie rozrządzenia przeciwko prywatney własności pruskiej obiele i te kapitały które iako fundusz należą Potsdamskim weteranom. Od ostatniéy wojny zalegają procenta i wielu nieszczęśliwych żołnierzy oraz ich dzieci zostało smutnym igrzyskiem niedostatku. Podług pierwszych zasad ustanowienia tego domu fundusz weteranów iest najswiętszy i żadnym prawem zniszczony bydz niemoże, przeto Directorium nayuroczyściey protestuje się i ostrzega każdego dłużnika w Xięstwie Warszawskim będącego, ażeby przez nie wczesną uległość rozkazom nienaraził się na powtornę opłatę, gdyż Directorium nieuznając za słuszną żadney opłaty wszelkich środków użyie na odzyskanie kapitałów i procentów. Pisan 1809 października 20 dnia.

Podług rachunku Armbruster Gallicya nowa, cyrkuł Zamoyski, i półokrąg pod Krakowem mają powierzchnię mil kwadratowych 920 i do pułtora miliona mieszkańców. Na obszerney płaszczyźnie między Bugiem i Wisłą dawna twierdza Zamość ma bydz podniesiona i wzmocniona; toż Krakow odzyszcze starożytne fortyfikacye ażeby Xięstwo Warszawskie na południu od Austrii miało zasłonę. To xięstwo zyskuiąc w połowie Wieliczkę otrzymało wielkie dobrodzieystwo, gdyż własney soli niemiało.

Szwecya ieszcze nieprzystąpiła do negocyacyi z Danią; w Jenkoping spodziewaią się widzieć P. Rosenkrantz posła duńskiego. Handel szwedzki z Anglią tego roku był większy i szczęśliwszy nad inne lata: okręty niepłynęły do cudzych portów, zamieniwszy produkta krajowe przynosiły osadowe. Korsarze duńscy naprzykrzyli się i przeto assekuracye w gurę poszły. Pracuią szwedzi nad polepszeniem administracyi skarbu; stan rolniczy wniosł ażeby po śmierci biskupów i prałatów ich dochody przez

Sąd exdywizor: massy Walentynowiczów w

rok ieden do skarbu publicznego przychodziły; szlachta 89 głosami przeciwko 88 postanowiła, iżby domy szlacheckie mieyskie rownemu kwaterunkowi ulegały iak wieśniacze. Postanowiono także aby żaden cudzoziemiec niebył do służby przyięty oprócz wodzów znakomitey zasługi i nauczycielów wysoką nauką iasniejących. Krol przeszły ma wyiechać za granicę; Syn iego w kraju zostanie.

Drezno ma bydz miastem zupełnie otwartem; wszystkie fortyfikacye mają bydz zniesione. Na to mieysce miasto Wittenberg nagurze położone zamienione będzie w znamienitą twierdzę. Z tey przyczyny mają wywieść z cekauzu Drezdeńskiego wszelkie potrzeby wojenne do Wittenberga, a ztąd przenieść szkołę do stolicy—Pisina austriackie donoszą że 30 t. francuzów poydzie do Gallicyi nowey. Xże Poniatowski nieruszył z pod Krakowa woysk Polskich. Obywatele tameczni nieprzestaią składać ofiar dla oyczyzny: gazeta Krakowska ciągle ogłasza registr tych dobroczynnych ludzi.

WIEN d. 29 października. Gazeta nasza odzyskała dawniejsze tytuły i herby cesarskie. Jakkolwiek uciążliwy iest pokoy, cieszą się z niego mieszkańcy. Jeszcze Austriya po Rossyi i Francyi trzyma pierwsze mieysce przed wszystkiemi państwami; ieszcze rozleglejsza od Hiszpanii a ludnieysza od W. Brytannii liczy naymniey do 10 t. mil kwadratowych i do 20 milionów ludności. Straty naywiększe są w rudach żelaznych, stali, w kopalniach żywego srebra, i soli, oraz w odciętey komunikacyi od morza: z resztą odstąpione prowincye oprócz Gallicyi, są gorzyste, skaliste azatym mniej żyżne od pozostałych. W tym względzie Francya zyskała bezpieczną komunikacyą z Włochami i Turcyą, panuje nad całemi Alpami i wszystkiemi ich gałęziami, nad 5ma drogami z Węgier przez Jozefa i Karola do Fiume, Zeng, Carlobaio do Adryatyckiego morza doprowadzonemi. Zyskała w Kroacyi, Dalmacyi, Jstryi, Karyntyi, Karnioli zatwardziały w trudach, śmiały i bitnych żołnierzy; w nich straciła Austriya naylepszych strzelców. Zabrali Francuzi z Galeryi obrazów, popiersiów, figur, z menażeryi cesarskiej, z biblioteki dworskiej, i zakładów gospodarskich nayprzednieysze sztuki najsławnieyszych malarzów i snycerzów, nayradsze zwierzęta i ptaki, nayszacownieysze rękopisma starożytności, stada i trzody Merinos. Ruynuią twierdze Wiedeńskie, rozbiiaią działami okopy pod Szpitz przez siebie wzniesione, lecz dotąd tysiąc kul żadney szkody zrobić nietrafiło. Twierdza Spieberg sławna za Słowiańskich narodów kościołem Bożyszczu piorunów, Peho zwanego, w 36 letniéy wojnie przez Szwedów oblegana i niedobyta tę obronę corocznie dotąd d. 15 sierpnia obchodząca będzie zburzona, i może szczęśliwsi następcy nasi znaydą na tey gurze kościół Boga pokoju. Nadto zapłacić musimy znaczne kontrybucye wojenne, które niebyły wybrane—Cesarzowa chora udała się do Offen, Cesarz ogłosił powszechnie przebaczenie dla wszystkich zbiegów i do chorągwi ich wzwwał.

Biuciszkach zamyka się w namowę d. 25 gbra.